

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze**

Zielona Góra, dnia 5 marca 2010 r.

**Pan Tadeusz Łoziński
Prezes Zarządu
Przedsiębiorstwa Produkcji Betonów
„PUBR” sp. z o.o. w Międzyrzeczu**

LZG-4114-03/2010, I/09/008

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze skontrolowała Przedsiębiorstwo Produkcji Betonów „PUBR” sp. z o.o. (Spółkę lub PUBR) w Międzyrzeczu w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i gospodarowania majątkiem w latach 2005-2008.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 29 stycznia 2010 r., na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuję Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Spółki w zakresie objętym kontrolą, wskazując równocześnie na nieprawidłowości w dokumentowaniu zamówień towarów i usług oraz odbioru wykonanych robót, niezasadne zastępowanie umów o pracę umowami cywilnoprawnymi, nierzetelne przeprowadzanie inwentaryzacji oraz zaniedbania w kontroli obiektów budowlanych.

1. Spółka, której udziały należały do Gminy Międzyrzecz, zajmowała się głównie produkcją i sprzedażą materiałów budowlanych², a jej przychody operacyjne w latach 2005-2008 wyniosły ogółem 29.809,2 tys. zł. W badanym okresie Spółka corocznie osiągała zysk netto, który wyniósł łącznie 3.379,6 tys. zł. Przeznaczono go na zwiększenie kapitału zapasowego (2.981,6 tys. zł) i nagrody dla pracowników (398 tys. zł). Poprawa wyników

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

² Powstała na bazie majątku zlikwidowanego komunalnego przedsiębiorstwa produkcji betonów EMBET.

finansowych pozwoliła na spłatę zadłużenia powstałego w latach wcześniejszych, w tym spłatę kredytu bankowego i likwidację ograniczeń na majątku Spółki, stanowiących jego zabezpieczenie³.

2. W okresie objętym kontrolą na zakup surowców niezbędnych do produkcji materiałów budowlanych⁴ wydano łącznie ponad 14.539, 8 tys. zł. Dostawy cementu i stali, a od 1 kwietnia 2007 r. także dostawy żwiru i piasku, realizowane były bez zawarcia przez Spółkę pisemnych umów z dostawcami, chociaż stosownie do art. 606 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. kodeks cywilny⁵ umowy dostawy powinny być stwierdzone pismem. Dopiero w trakcie kontroli NIK Pan Prezes podpisał ze Szczecińskimi Kopalniami Surowców Mineralnych S.A. umowę na dostawę do Spółki kruszywa i piasku.

Także bez zawarcia pisemnych umów Spółka zleciła realizację usług remontowych za łączną kwotę 598,7 tys. zł,⁶ chociaż przepis art. 648 § 1 kodeksu cywilnego stanowi, że umowa o roboty budowlane powinna być stwierdzona pismem. Wprawdzie niezachowanie pisemnej formy umów nie powoduje skutku w postaci ich nieważności, jednak brak ten - w przypadku sporu - może utrudnić, a nawet uniemożliwić ewentualne postępowanie dowodowe w zakresie potwierdzenia faktu zawarcia umowy i jej treści.

W ocenie NIK, zasady prawidłowego gospodarowania wymagają, aby przy dużej wartości zawieranych umów stosować szczególną staranność w zakresie dokumentowania stosunków zobowiązaniowych dla zabezpieczenia interesów Spółki. W przypadku robót budowlanych ocena ta dotyczy także sporządzania dokumentacji powykonawczej na wypadek sporu związanego z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem robót. Kontrola NIK wykazała bowiem, że Spółka nie posiadała żadnej dokumentacji powykonawczej robót budowlanych zleconych trzem przedsiębiorcom za łączną kwotę 351,5 tys. zł.

3. W latach 2005-2008 Spółka wydatkowała 908,1 tys. zł z tytułu 642 umów zleceń i umów o dzieło zawartych z osobami fizycznymi. Kontrola 32 umów, na podstawie których wypłacono wynagrodzenie w łącznej wysokości 56,2 tys. zł wykazała, iż w umowach określano inny zakres prac od rzeczywiście realizowanego, co potwierdziły osoby, z którymi zawarto te umowy. Ponadto niektórzy zleceniobiorcy wykonywali te same czynności

³ Poprzez wykreślenie z księgi wieczystej nieruchomości hipoteki kaucyjnej w wysokości 340 tys. zł oraz odzyskanie prawa własności materiałów i wyrobów gotowych o łącznej wartości 350 tys. zł.

⁴ Cementu, piasku, żwiru, stali i flubetu.

⁵ Dz.U. Nr 16, poz.93, ze zm.

⁶ Spółka wydatkowała w latach 2005-2008 na usługi remontowe (wg zapisów konta nr 4023) ogółem 815,4 tys. zł. Kontrolą objęto zamówienia udzielone przez Spółkę 4 podmiotom gospodarczym na łączną kwotę około 618 tys. zł (75,7 %). Trzy podmioty, którym wypłacono ogółem 598,7 tys. zł realizowały usługi remontowe bez zawarcia pisemnych umów.

w siedzibie Spółki, w godzinach jej pracy i pod nadzorem jej pracownika, a za wykonywaną pracę otrzymywali comiesięczne wynagrodzenie. Zatem warunki, w jakich realizowane były umowy wskazują, że w istocie nawiązano stosunek pracy, o którym mowa w art. 22 § 1 Kodeksu pracy⁷ i nie było dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną.

Zawieranie umów cywilnoprawnych w warunkach, w których zgodnie z art. 22 § 1 Kodeksu pracy powinna być zawarta umowa o pracę, rodzi podejrzenie wykroczenia przeciwko prawom pracownika, o którym mowa w art. 281 pkt 1 Kodeksu pracy.

4. Nie wszyscy pracownicy Spółki, którzy podpisali dokumentację inwentaryzacji, uczestniczyli we wszystkich czynnościach inwentaryzacji zapasów i środków pieniężnych w kasie. Zeznania potwierdzające tę nieprawidłowość złożyli m.in. kierownik wydziału utrzymania ruchu, specjalista ds. administracyjno-księgowych oraz specjalista ds. marketingu i sprzedaży. Także główna księgowa Spółki, pełniąca jednocześnie obowiązki kasjerki, której Pan Prezes powierzył nadzór nad prawidłowością spisów inwentaryzacyjnych potwierdziła, iż sama sporządziła protokół z inwentaryzacji środków pieniężnych w kasie na koniec 2008 r. i przedłożyła go do podpisu jednemu z pracowników Spółki wyznaczonemu do składu komisji inwentaryzacyjnej, choć nie uczestniczył on w spisie z natury środków pieniężnych. Fakty te wskazują na nierzetelne wywiązywanie się z obowiązku okresowej inwentaryzacji aktywów Spółki, określonego w art. 26 ustawy o rachunkowości⁸.

W toku kontroli NIK Pan Prezes wprowadził instrukcję kasową, a także wyłączył z obowiązków głównej księgowej prowadzenie kasy. Założono również księgę udziałów Spółki, realizując obowiązek określony w art. 188 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych⁹.

5. Spółka nierzetelnie przygotowała się do sprzedaży prawa użytkowania wieczystego nieruchomości zabudowanej oznaczonej numerem 76/11. W ogłoszeniach o przetargach zamieszczono informację, iż oprócz ceny - nabywcy będą zobowiązani także do zapłaty podatku od towarów i usług, chociaż sprzedaż tej nieruchomości była zwolniona z podatku VAT z uwagi na wystąpienie okoliczności wymienionych w art. 43 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług¹⁰. Stan prawny dotyczący sprzedaży nieruchomości, należało prawidłowo ustalić przed ogłoszeniem przetargów, gdyż zawarcie w ogłoszeniu nieprawdziwej informacji o konieczności zapłaty podatku VAT mogło wpłynąć na mniejsze zainteresowanie przetargiem potencjalnych nabywców, a nawet na wysokość ceny sprzedaży.

⁷ Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.

⁸ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

⁹ Dz.U. Nr 94, poz. 1037, ze zm.

¹⁰ Dz.U. Nr 54, poz. 535, ze zm.

6. W Spółce, która posiadała 17 budynków, w latach 2008-2009 nie przeprowadzono okresowych rocznych kontroli obiektów budowlanych w sposób określony w art. 62 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹¹. Niespełnienie tego obowiązku rodzi podejrzenie popełnienia wykroczenia, o którym mowa w art. 93 pkt 8 Prawa budowlanego.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, a także uwzględniając działania Pana Prezesa podjęte w trakcie kontroli, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Zabezpieczanie interesów Spółki poprzez zawieranie z kontrahentami pisemnych umów na wykonanie dostaw i usług, umożliwiających skuteczne dochodzenie roszczeń w przypadku ich niewykonania lub nienależytego wykonania.
2. Zaprzestanie zastępowania umów o pracę umowami cywilnoprawnymi realizowanymi w warunkach odpowiadających stosunkowi pracy.
3. Zapewnienie rzetelnego przeprowadzania i dokumentowania czynności inwentaryzacyjnych.
4. Przeprowadzanie okresowych kontroli obiektów budowlanych w sposób określony w przepisach Prawa budowlanego.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezesa, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków, lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK w sprawie rozpatrzenia zastrzeżeń.

Otrzymują:

1. Adresat
2. aa.

¹¹ Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, ze zm.